

Verksamhetsberättelse 2021

Innehåll

VERKSAMHETSÅRET 2021	1
ETT FRITT KUNSKAPSSAMHÄLLE OCH EN JÄMLIK AKADEMI	2
Global studie av genusperspektiv i forskning och innovation.....	2
Genusperspektiv på globala mål för hållbar utveckling	2
Karriärvägar för disputerade i genusvetenskap	2
Hat och hot - forskares utsatthet i fokus	2
Nationell prevalensstudie	3
Unisafe	3
ETT ARBETSLIV MED HÅLLBARA VILLKOR.....	3
Framtidens högteknologiska arbetsliv	3
Yrkesutbildning i Norden	4
Nordisk forskningssatsning om sexuella trakasserier i arbetslivet	4
Forskningsbaserad utveckling i samverkan	4
Nordisk antologi om sexuella trakasserier i arbetslivet	4
HÅLLBARA OCH JÄMLIKA LIVSVILLKOR	5
Tvärsektoriell satsning på hållbara livsstilar	5
Bemötande av kvinnor som varit utsatta för våldtäkt	5
Jämställdhetskonsekvenser av covid-19	5
Hatbrott mot LGBTI-personer i Norden	5
Unga LGBTI-personers välmående.....	5
UPPDRAGET NIKK, NORDISK INFORMATION FÖR KUNSKAP OM KÖN .	6
PUBLIKATIONER	8

Verksamhetsåret 2021

Nationella sekretariatet för genusforskning blickar tillbaka på ett produktivt verksamhetsår. Vi har initierat flera viktiga samarbeten och vidareutvecklat vår breda samverkansroll. Det möjliggör ett brett genomslag för forskningsbaserad kunskap kring identifierade samhällsutmaningar under kommande verksamhetsår, inte minst när det gäller genusbaserat våld och sexuella trakasserier liksom hat och hot mot forskare och lärare. Vår nordiska roll har tydliggjorts både internt och externt, och under året har genomförande av och deltagande vid ett flertal viktiga arrangemang i Norden och EU prioriterats. Vi har även fortsatt arbetet med att stärka Göteborgs universitets vision kopplat till hållbarhet, bland annat genom kunskapsproduktion och deltagande i flera EU-projekt på temat (Genderaction, Eutopia, UniSAFE).

Sekretariatets första verksamhetsår med en ny handlingsplan, för perioden 2021-2023, har inneburit flera viktiga förändringar. Tre delvis nya verksamhetsområden har utformats för att bättre tillvarata synergier och skapa ökat lärande i arbetsgruppen. Merparten av årets arbetsprocesser har eftersträvat en tydligare forskningsbaserad grund, i syfte att stärka legitimitet och genomslag för den kunskap som produceras. En bred kommunikationsverksamhet har i delar ersatts av en utökad samverkan med aktörer i Sverige, Norden och EU. Slutligen har verksamhetens produktion av rapporter och vetenskapliga artiklar varit synnerligen hög.

Det interna arbetsmiljöarbetet har främst bidragit till att dimensionera arbetsbelastning, möjliggöra återhämtning, samt öka rollklarheten bland medarbetare. Vidare har former för internkommunikation utvecklats i mer detalj och en mer hybrid arbetsplats är under utformning som en konsekvens av erfarenheterna från covid-19. Inför 2022 förbereds en mer djupgående verksamhetsplaneringsprocess för att bättre ta tillvara de idéer och synergier som genereras genom vår omvärldsbevakning och i egna arbetsprocesser.

Fredrik Bondestam
Föreståndare

Ett fritt kunskapssamhälle och en jämlik akademi

Global studie av genusperspektiv i forskning och innovation

Genom en internationell enkätstudie har sekretariatet kartlagt och analyserat hur forskningsfinansiärer organiserar sitt arbete med att inkludera genus (gender dimension) i forskning. Slutrapporten [The Gender Dimension in Research and Innovation: Results from a global survey on research funding organisations](#), pekar på gemensamma utmaningar och konsekvenser av åtgärder, prioriteringar

Genusperspektiv på globala mål för hållbar utveckling

Inom EU-projektet [GENDERACTION](#), som avslutades i år, har sekretariatet publicerat en internationell forskningsöversikt, [Gender and Sustainability: An International Research Review](#), fem kunskapsöversikter om inom FN:s globala mål för hållbar utveckling, samt en rapport om policyutveckling för forskning och innovation. Forskningsöversikten baseras på en systematisk, internationell översikt över kollegialt granskade vetenskapliga artiklar, publicerade under 2015–2020. GENDERACTION finansierades av EU:s förra ramprogram för forskning och innovation Horisont 2020.

Karriärvägar för disputerade i genusvetenskap

Under året har en studie initierats, för att kartlägga och analysera hur karriärvägarna ser ut för disputerade genusvetare, respektive ämnesintegrerade genusforskare. Arbetet bedrivs i samverkan med företrädare för

Hat och hot - forskares utsatthet i fokus

Sekretariatets arbete för en nationell kartläggning av hat och hot mot forskare och lärare vid högre lärosäten fortgår. En enkätundersökning om utsatthetens förekomst och fördelning skickas ut i början av 2022. Arbetet sker i samverkan

med Sveriges universitetslärare och forskare (SULF) och Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF).

Nationell prevalensstudie

Sekretariatet medverkar i ”Forsknings- och samverkansprogram för att motverka sexuella trakasserier och genusbaserad utsatthet i akademien”. Flera lärosäten ingår i styrgruppen och Karolinska institutet (KI) förvaltar programmet som undersöker hur svensk högskolesektor gemensamt kan förbättra arbets- och studiemiljöer. Sekretariatet har i år tillsammans med KI tagit fram en enkät för att undersöka förekomst, omfattning och konsekvenser av sexuella trakasserier inom akademien i Sverige. Den skickades ut till ett representativt urval (med 125 000 respondenter) av anställda och studenter vid universitet och högskolor.

Unisafe

Det treåriga EU-projektet [UniSAFE](#) kartlägger sexuella trakasserier och genusbaserat våld vid lärosäten och forskningsutförande organisationer i Europa. Projektets resultat ska omsättas till policyrekommendationer och en verktygslåda för lärosäten och forskningsorganisationer. Sekretariatet medverkar i projektet som expertstöd, med att fram en enkät och i analyser och rekommendationer. I början av 2022 skickas en enkät ut till totalt 450 000 studenter och medarbetare vid sammanlagt 45 lärosäten i 15 av EU:s medlemsländer.

Ett arbetsliv med hållbara villkor

Framtidens högteknologiska arbetsliv

Inom ramen för det nordiska och tvärssektoriella projektet ”Hållbarhet och jämställdhet inom framtidens högteknologiska arbetsliv” har sekretariatet genom NIKK tagit fram en nordisk forskningsöversikt om könsuppdelade utbildningsval inom STEM (Science, Technology, Engineering and Maths). [Genusperspektiv på framtidens högteknologiska arbetsliv – en nordisk forskningsöversikt om utbildningsval inom STEM](#) publicerades våren 2021. Projektet, som nu är avslutat, var en del av Nordiska ministerrådets prioritering på jämställdhet och hållbarhet i framtidens arbetsliv med fokus på den könssegregerade arbetsmarknaden. Det genomfördes i samarbete mellan jämställdhets-, arbetsliv, utbildnings- och

forskningssektorerna inom Nordiska ministerrådet och med medfinansiering från Generation 2030-programmet.

Yrkesutbildning i Norden

Sekretariatets nordiska uppdrag NIKK, Nordisk information för kunskap om kön, har tagit fram en rapport om könsuppdelningen inom yrkesutbildning i de olika nordiska länderna. Rapporten innehåller bland annat en kunskapsintroduktion, statistik kring könsfördelning mellan olika yrkesprogram på gymnasiet och exempel på insatser som gjorts för att bryta könsfördelningen. Rapporten publiceras våren 2022.

Nordisk forskningssatsning om sexuella trakasserier i arbetslivet

För att bidra till ny kunskap om sexuella trakasserier i arbetslivet i Norden, och till en god bas för politikutveckling, genomförs under åren 2021 – 2023 en forskningssatsning som administreras av NIKK. Förebyggande insatser och metoder för intervention, genom branschstudier och -jämförelser, är i särskilt fokus för satsningen. Under 2021 genomfördes två utlysningar riktade till forskare och arbetslivsaktörer i samverkan. Satsningen genomförs i samverkan med flera sektorer i det nordiska samarbetet.

Forskningsbaserad utveckling i samverkan

På uppdrag från Diskrimineringsombudsmannen (DO), har sekretariatet bidragit till kvalitetssäkring av arbetet med en forskningsöversikt om sexuella trakasserier och diskriminering i svenskt arbetsliv. Rapporten publicerades i december och utöver bidrag till manusarbetet, så medverkade experter från sekretariatet i seminarier som arrangerades av DO.

Nordisk antologi om sexuella trakasserier i arbetslivet

De senaste åren har sekretariatet producerat och sammanställt kunskap på området sexuella trakasserier i arbetslivet. Arbetet har visat på problemets omfattning och komplexitet, samt pekat på ytterligare kunskapsbehov. För kunskapsspridning och fördjupning i ämnet, producerar sekretariatet därför en nordisk antologi, inom ramen för NIKK, med bidrag från forskare och skribenter från alla fem nordiska länder. Beräknad publicering blir under 2023.

Hållbara och jämlika livsvillkor

Tvärsektoriell satsning på hållbara livsstilar

”Hållbarhet, livsstil och konsumtion med genusperspektiv” är en del av en tvärsektoriell satsning på hållbara livsstilar i Norden. Projektet drivs av NIKK och startades under hösten 2021 och ska resultera i en kunskapsöversikt om skillnader i kvinnor och mäns livsstil samt konsumtion i Norden. *Genom att analysera hållbarhet och livsstil utifrån ett genusperspektiv bidrar projektet till att förbättra förståelsen och möjligheterna till hållbar konsumtion.*

Bemötande av kvinnor som varit utsatta för våldtäkt

Projektet studerar hur kvinnor som har blivit våldtagna upplever den initiala kontakten med polis och/eller medicinsk personal och vilka erfarenheter poliser och medicinsk personal har av dessa möten. Flera forskningsartiklar i projektet publicerades under året. Projektet pågår 2019–2021 och finansieras med medel från Brottsofferfonden.

JämställdhetskONSEKVENSER AV COVID-19

En publikation om de nordiska ländernas insatser och prioriterade frågor gällande jämställdhet i förhållande till pandemin publicerades av NIKK våren 2021. Rapporten [Jämställdhetseffekter av Covid-19](#) bidrar till det nordiska kunskaps- och erfarenhetsutbytet med anledning av pandemins påverkan på jämställdhet.

Hatbrott mot LGBTI-personer i Norden

Det finska ordförandeskapet för Nordiska ministerrådet 2021 initierade ett projekt som fokuserar på hatbrott och hatincidenter riktade mot LGBTI-personer i Norden. Inom ramen för projektet fick NIKK i uppdrag att kartlägga relevanta strategier och insatser i Norden. [Hatbrott mot LGBTI-personer i Norden](#) publicerades i november och ska bidra till kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan länderna.

Unga LGBTI-personers välmående

Utifrån det nordiska uppdraget att belysa hur unga LGBTI-personers hälsa och livsvillkor ser ut i Norden gjorde sekretariatet inom ramen för uppdraget NIKK en kunskapsöversikt och kartläggning av genomförda insatser. [Hälsa, välmående](#)

[och livsvillkor bland unga LGBTI-personer i Norden](#) togs fram i dialog med forskare och nyckelaktörer från hela Norden.

Uppdraget NIKK, Nordisk information för kunskap om kön

Samarbetsorganet NIKK:s verksamhet bedrivs av sekretariatet på uppdrag av Nordiska ministerrådet.

Verksamhetsåret 2021 har NIKK fortsatt bidra med kunskap till hållbara lösningar på flera stora samhällsutmaningar. Frågor i fokus har rört arbetslivets funktionssätt, genusbaserad utsatthet för våld och trakasserier samt hållbara livsstilar. Verksamheten har byggt vidare på tidigare års aktiviteter, för att skapa mer långsiktiga satsningar och hållbara resultat. Parallellt har nya områden inkluderats i verksamheten, exempelvis projekt rörande genusperspektiv på klimatförändringar och konsumtion.

NIKK har under året arbetat systematiskt med att knyta till sig experter och forskare från de nordiska länderna, exempelvis arbetslivsforskare och forskare med kunskap om hatbrottslagstiftning såväl som kön och klimat/konsumtion, vid framtagandet av kunskapsunderlag. NIKK har även fört en dialog med nationella myndigheter och civilsamhälle kopplat till olika tematik. Exempelvis polis och rättsväsende, samt brottsofferstödjande organisationer i arbetet med hatbrott och skolmyndigheter och andra utbildningssektorer i arbetet med en studie om yrkesutbildning i Norden.

NIKK:s verksamhet har i allt större utsträckning samfinansierats av flera sektorer inom Nordiska ministerrådet. Det har möjliggjort dialog och samverkan med exempelvis arbetslivs-, kultur- samt barn- och unga-sektorn, vilket bidrar till en bredare förankring och ett större genomslag för de viktiga frågor som Nordiska ministerrådet vill lyfta, inom områdena jämställdhet och LGBTI.

NIKK har under 2021 samverkat med flera av Nordiska ministerrådets institutioner och samarbetsorgan. I början av året genomfördes två arrangemang,

varav det ena tillsammans med Nordiska institutionen för vidareutbildning inom arbetsmiljöområdet (NIVA) och det andra tillsammans med det nordiska forskningscentret Nordregio, som tog utgångspunkt i rapporter framtagna av NIKK.

En nionde utlysningssomgång av Nordiska ministerrådets jämställdhetsfond annonserades i början av året. I mars inkom 21 ansökningar varav sex projekt beviljades medel. NIKK har under året lanserat och genomfört den första utlysningen av Nordisk LGBTI-fond. Informations- och spridningsarbetet inleddes i början på året, och utlysning genomfördes under september månad. Fyra ansökningar inkom och två projekt beviljades medel.

Publikationer

Blindow, Katarina, Bondestam, Fredrik, Johansson, Gun, Bodin, Theo, Westerlund, Hugo, Nyberg, Anna (2021) [Sexual and gender harassment in Swedish workplaces: A prospective cohort study on implications for long-term sickness absence](#), *Scandinavian Journal of Work, environment & Health*, DOI: 10.5271/sjweh.3971

Grip, Lena & Jansson, Ulrika (2021) [‘The right man in the right place’ – the consequences of gender-coding of place and occupation in collaboration processes](#), *European Journal of Women’s Studies*, DOI: 10.1177/13505068211042725

Jansson, Ulrika & Sand, Jimmy (2021) [Genusperspektiv på framtidens högteknologiska arbetsliv – en nordisk forskningsöversikt om utbildningsval inom STEM](#), Nordiska ministerrådet, DOI: 10.6027/temanord2021-518

NIKK (2021) [Hatbrott mot LGBTI-personer i Norden](#), Nordiska ministerrådet, DOI: 10.6027/temanord2021-546

Rudolfsson, Lisa (2021) ["At Least I Tried": Swedish Police Officers’ Experiences of Meeting with Women Who Were Raped](#), *Journal of Police and Criminal Psychology*, DOI: 10.1007/s11896-021-09435-0

Rudolfsson, Lisa & Punzi, Elisabeth (2021) ["We will make you feel safe": Female medical staff's experiences of meeting with raped women in Sweden](#), *Feminism & Psychology*, DOI: 10.1177/09593535211049916

Rudolfsson, Lisa & Sinani, Eneka (2021) [“Some Things Stick”: Secondary Traumatization Among Police Officers and Medical Personnel Meeting with Raped Women](#) *Traumatology, Advanced online publication*, 1-10, DOI: 10.1037/trm0000354

Sand, Jimmy (2021) [Report on policy development in research and innovation \(Policy Benchmark\)](#) GENDERACTION

Sinha, Anamika & Bondestam, Fredrik (2021) ["Moving beyond bureaucratic grey zones. Managing sexual harassment in Indian higher education"](#) *Higher Education*, DOI: 10.1007/s10734-021-00779-4

Siverskog, Anna & Måwe, Ida (2021) [Hälsa, välmående och livsvillkor bland unga LGBTI-personer i Norden](#), Nordiska ministerrådet, DOI: 10.6027/temanord2021-527

Widegren, Kajsa & Sand, Jimmy (2021) [Gender and Sustainability: An International Research Review](#), Institute of Sociology of the Czech Academy of Sciences

Young Håkansson, Susanna & Sand, Jimmy (2021) [The Gender Dimension in Research and Innovation: Results from a global survey on research funding organisations](#), Nationella sekretariatet för genusforskning, Göteborgs universitet

Young Håkansson, Susanna (2021) [A Sustainability Approach to Horizon Europe Cluster 1: Health](#) GENDERACTION

Young Håkansson, Susanna (2021) [A sustainability approach to Horizon Europe Cluster 2: Culture, Creativity and Inclusive Society](#) GENDERACTION

Young Håkansson, Susanna (2021) [A Sustainability Approach to Horizon Europe Cluster 3: Civil Security for Society](#) GENDERACTION

Young Håkansson, Susanna (2021) [A Sustainability Approach to Horizon Europe Cluster 4 and 5: Digital, Industry and Space and Cluster 5: Climate, Energy and Mobility](#) GENDERACTION

Young Håkansson, Susanna (2021) [A Sustainability Approach To Horizon Europe Cluster 6: Food, Bioeconomy, Natural Resources, Agriculture And Environment](#) GENDERACTION

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

NATIONELLA
SEKRETARIATET FÖR
GENUSFORSKNING

Nationella sekretariatet för genusforskning
Göteborgs universitet
info@genus.gu.se, www.gu.se/nsfg/